Quod Deus Opt. Max. felix fortunatumque esse velit!

HANC DISPUTATIONEM JURIDICAM INAUGURALEM

DE

CONSTITUTIONE FEUDI,

Sub Auspicio SSctæ Trinitatis,

ex

Decreto & Authoritate

Magnifici & Amplissimi JCtorum Ordinis in illustri Salana,

PRÆSIDE

VIRO MAGNIFICO, NOBILISSIMO atq; CONSULTISSIMO,

Dn. CHRISTOPHORO PHILIPPO RICHTERN / J. U. D. Comit. Palat. Cæsar. Codicis Professore Publico celeberrimo, Consiliario Saxonico, Facultatis Juridicæ Seniore, Curiæ Provincialis & Scabinatus Assessore gravissimo,

Promotore & Patrono suo quovis honoris cultu ætatem prosequendo,

PRO LICENTIA

In UTROQUE JURE obtinendi summum DOCTORATUS gradum,

In Auditorio JCtorum

Publico examini submittit

JOHANNES LANGUTH, VValtershusanus, Illustr. Curiæ Saxo-Gothanæ Advocatus,

ad diem 11. August. horis consuetis.

JENÆ

E CHALCOGRAPHEO FREYSCHMIDIANO

ANNO M. DC. XLVIII.

SERENISSIMO NEC NON CELSISSIMO
PRINCIPI AC DOMINO,

DN. ERNESTO

DUCI SAXONIÆ, JULIÆ, CLIVIÆ AC MONTIUM, LANDGRAVIO THURINGIÆ, MARCHIONI MISNIÆ, COMITI DE MARCA ET RAVENSPURG, DOMINO IN RAVENSTEIN,

DOMINO MEO CLEMENTISSIMO,

disputationem hanc inauguralem
humilimè offero
&
meritò
debita ex animi Subjectione
consecro

Johannes Languth,
A. & Resp.

Σὺν Θεῷ.

ILlos equidem in cassum laborare, jubar meridianum qui certant facibus illustrare, quotusquisque ignorat? Operam sanè & ego perderem, si Feudorum, (quæ, si id quod res est dicere volumus, Romani imperii fulcrum sunt & lumen,) utilitatem, pari conjunctam cum difficultate, verborum lenociniis reddere studerem commendatam, cum largo semetipsam fænore ostendat, & nativo suo fulgore omnium oculorum aciem perstringat. Eò igitur annitar potiùs, ut imitamine Sacratiss. Imp. Justiniani in NOMINE DOMINI NOSTRI JESU CHRISTI ad rem ipsam me accingam.

THESIS I.

PRinceps & primarius, quo feudum constituitur, investitura recensetur modus, utpute, quæ signum necessarium est feudi. *Roland. à Valle cons. 50. n. 9. volum. 3. Cons. 1. n. 9. volum. 4.* & sine qua feudum nullo modo potest constitui. *l. F. 25. pr. Roland. à Valle. d. Cons. n. 49. volum. 4.* Fusius indè de ea tractandi, ansam præbuit ingens ejusdem in foro usus.

II. Cùm verò JCTI fermè omnes hoc solemne teneant, ut materiæ propositæ exordium à nominis notatione incipiant, verborumque originem anxio oculo perquirant;

eorum filum ductumque hâc vice quoque secutus ego, investituræ cunabula, *cum Schulz. inSynops. Feud. c.9.n.5.* & aliis Dd. ab investiendo deduco, eò,quod vasallus per eam possessionem, tanquam veste quâdam induatur. *Bocer. de investit. c.1. n. 11.* Hinc eos, qui feudo privantur, disvestitos, & actum, quo vasalli eô destituuntur, disvesti turam vocitari, rectè adstruxit *Nicol. Intrigliol. quæst. feud. 56. n. 294.*

III. Quandoq; tamen investitura breve significat, testatum, den Lehnbrieff, *2. F. 18. in fin.* nonnunquam feudi possessionem. *2. F. 2. pr. Dn. D. Arumæus. p.m. disse. feud. 15. th. 4.* interdum etiam ipsum investiendi actum. *Bocer. de investit. c. 1. n. 12.* quamque acceptionem primi disputationis hujus meæ membri esse objectum, ex dicendis apparebit clariùs.

IV. Investitura prætereà appellatur investitio, *1. F. 26. & 18.* Infeudatio item, nec incommodè; Si enim ejusmodi actus, quo vasallus feudum, quod tenet, vel totũ, vel ejus partem, alteri vicissim in feudum concedit, *1. F. 26. § Si beneficium, & 2. F. 34. § Similiter.* à Dd. rectè subinfeudatio vocatur, nihil sanè obest, quòminus investitura etiam infeudatio dici possit & nominari, Germanicè die Belehnung. *Schneidw. de F. p. 4. n. 2.* oder Lehnempfengnuß. *Schulez. in Synops. Feud. c. 9. n. 4.* Sed tantùm de nomine: circa rem ipsam nunc ero sollicitus.

V. Definitionem investituræ quod spectat, placet eam hunc in modum describere; quòd sit actus solennis, per quem Dominus, vel ejus nomine alius, sub præstatione fidei vasallum in feudi possessionem inducit. Generis loco actum solennem colloco; hoc namq; evinci potest *ex Tit. 2. F. 2. pr. verbis*; *Solenniter fieri debet. 2. F. 32. Bocer. d. Investit. c. 1. n. 2.* Addo: *Dominus, vel ejus nomine alius*; ut feuda conferendi licentiam non nisi rerum suarum moderatoribus, vel quibus hi potestatem fecerint, competere innuam. Subjicio, *in feudi possessionem*, ut patescat, res solummodò immobiles infeudari posse. *2. F. 1. vers. Sciendum. Schneidw. de F. p. 1. n. 29.* vel solo cohærentes, aut quæ inter immobilia connumerantur.

2. F. 1.

2. F. 1. *in fin.* Per verba tandem, *sub præstatione fidei*; differentiam specificam indigito, cum solâ in fidelitate tota feudi substantia vergat & consistat. *Wesembec. de F. c. 8. n. 19.* Cætera in definitione adposita verba, cum in subsequentibus uberiore calamo explicare stet sententia, ut longiore verborum luce illustrem, à me impetrare non potui, ne una fidelia duos dealbare viderer parietes.

VI. Discussa perbrevibus hisce *definitione tàm nominali, quàm reali*, ad pleniorem materiæ intelligentiam præcipuas ejusdem divisiones strictim subjungere commodum jam nunc erit. Et cæteris omissis, dispescitur investitura 1. in propriam & abusivam 2. *F. 2. Rittersh. part. Feud. p. 1. c. 8. n. 3.* 2. *in eam*, quæ fit de Feudo novo, & quæ de antiquo. *2 F. 3. pr. Schulz. in Synops. feud. c. 9. n. 12. & 13.* 3. In simultaneam & singularem. *Bocer. de investit. c. 2. n. 84.*

VII. Investitura propria vera & solennis est rei in feudum concessæ traditio. *arg. text. 2. F. 2. pr. Wesembec. c. 8. n. 11.* Impropria verò seu abusiva (*vocatur etiam hæc nonnunquam ceremonialis, Calvin. in Lex. Jurid. voce Investitura. Significativa. Wesembec. p. 3. Conf. 124. n. 15. verbalis item & imaginaria. Anton. disp. Feud. 4. th. 3. lit. E.*) Cùm Dominus vasallo baculum, gladium, hastam, vexillum, annulum vel quid aliud corporeum porrigit, & hoc modo se investituram facere dicit. *2. F. 2. pr. Finckelth. disp. feud. 7. th. 2. lit. D.*

VIII. Appellitatur abusiva, quod per traditionem baculi vel gladij possessio rei feudalis in vasallum non transfertur, maximè si non fit in re præsenti. Proinde vasallus hoc in passu necesse habet, ut ad traditionem rei feudalis agat. *2. Feud.* 26. quo facto Dominus præcisè ad tradendum obligatur, nec liberatur præstando id, quod interest. *d. l. Roland. à valle. Conf. 84. n. 23. volum. 1. Mynsinger. Cent. 4. observ. 61. Tiraquell. in l. Si unquam. super verbo revertatur. n. 76. cum seqq. C. de revocand. donation.* Sed cogitur mittere in possessionem. *Schurff. Conf. 15. Cent. 1. Hartm. Pistor. quæst. 29. n. 1. & 2.* Secus tamen est, si investitura hujusmodi fiat

 in

in re præsenti, i. e. fundus præsens sit, & subjiciatur oculis; ibi enim possessio statim transfertur, nec opus est ulteriore ad tradendum petitione. *Roland. à valle Cons. 51. n. 32. vol. 2. Alvarott. n. 7. quid sit investitura.* Rei namque præsentia facit, ut tradita ejus possessio videatur; Cum apprehendatur possessio non solùm manibus & pedibus, sed etiam oculis, quasi longis manibus. *l. 1. §. Si jusserim. l. quod meo. §. Si venditorem. de acquirend. possess. Tiraquell. in tract. de jure constituti possessorii p. 2. limit. 3. n. 2.*

IX Definitionem investituræ feudi novi, circa quam etiam potissimùm hâc in disputatione ero occupatus, cùm supra pluribus deduxerim, ne crambem bis coctam adponerem, supersedeo hîc uberius explicare. Investitura autem feudi veteris, quæ rectius renovatio investituræ dicitur. *Wesembec. p. 2. Consil. 64. n. 3.* confirmatio est investituræ primæ, per quam id agitur, ut feudum redintegretur. *Vult. de F. l. 1. c. 7. n. 59. Sed quæstionis est, Novane an renovata sit investitura, si de feudo ad* Dominum *reverso vasallus, seu ejus agnati denuò investituram accipiant?* Et novam esse, omnìnò fatendum. *Anthon. disp. Feud. 1. th. 5. lit. B.* nisi forsitan Dominus in investitura dicat: feudum tibi pristino jure reddo: tunc enim antiqui sapere naturam, recte approbat *Rosenth. de F. c. 2. concl. 19. n. 1.*

X. Investitura simultanea, vulgò die gesambte Hande oder die sambte belehnung. *Wehner. in observ. Pract. verb.* gesambte Handt quamquam nova & in Romano cœlo inaudita venditetur à plurimis, ab iis præcipuè, quibus apices quosvis minutissimos nota perstringere censoria solenne est; attamen sufficiat mihi, ipsa consuetudine ac usu communi, penes quem, ut ait Poeta Venusinus in arte Poet: *arbitrium est & vis ac norma loquendi*, passim eam esse receptam atque approbatam. Cùm enim de Jure Saxon. jus succedendi hoc in passu, agnatis denegatum sit. *(Lehnr. art. 21. v.)* Es lebet auch. Consequenter vasallo sine filiis defuncto, feudum ad Dominum deveniat, *Bocer. de Invest. c. 2. n. 87.* investitura

hæc

hæcce meritò eſt inventa, ut agnatis & collateralibus quoque in ſucceſſione relinquatur locus. *Schulz. in Synops. feud. c. 8. n. 132.* imò vigore ejus perſonæ etiam penitus extraneæ ad feudi ſucceſſionem admittantur. *Carpzov. d. conſtit.* 45. *defin.* 13. *n.* 14. Definiri vero poteſt, quòd ſit actus ſolennis, quo Dominus feudi cum conſenſu poſſeſſoris unum vel plures volentes de feudo inveſtit, ut tàm propriè inveſtitus & poſſeſſor quam ſimultaneè inveſtitus, illud ſimul habeant, & in eo ſibi invicem ſuccedant. Effectus itaque inveſtituræ hujus eſt, ne poſſeſſore defuncto feudum Domino aperiatur, ſed ad inveſtitos ſtatim devolvatur. *Hartm. Piſtor. par. 2. quæſt. 20. n. 2. & 38.*

XI. Singularis ultimo loco inveſtituræ quoque facienda eſſet mentio, verùm cum ex hactenus dictis de ea abundè cuique conſtabit, rem ipſam potiùs amplexabor. Et ut ordine progrediar, inveſtituram facere poſſunt omnes, qui liberam de feudis conferendis diſponendi, i. e. legitimè bona ſua adminiſtrandi, habent licentiam. 2. *F. 3. pr.* Sed hâc qui gaudent, unius generis non ſunt: aut enim Eccleſiaſtici ſunt, aut ſeculares. De illis utpote dignioribus, motus *§. fin. J. d. J. N. G. & C. l. 1. de alb. ſcribend.* priùs, poſtea de cæteris ſermonem inſtituturus ſum.

XII. Priores itaque quod attinet, cùm inter ipſos principatum ſibi vindicet Pontifex Romanus *(qui, ut Scævola vult, dictus eſt à poſſe & facere, quod rerum penes eum ſumma eſſet poteſtas)* quæſtio exurgit haut inelegans; *Num de Eccleſiæ bonis feuda conſtituere valeat?* quod affirmo; quia licentia infeudandi competit Archiepiſcopo. *tit.* 1. *in pr. tit.* 3. 1. *F. tit.* 35. 2. *F.* Papa verò eſt Archiepiſcopus Eccleſiæ Romanæ, *argum. C. in tantum. 9. diſt. 31. Ergò.*

XIII. Pontificem hunc excipiunt Prælati, Primates, Archiepiſcopi, Epiſcopi, Abbates & Clerici, qui omninò omnes de propriis æquè ac Eccleſiæ bonis, non tantùm extraneos, ſed imò conſanguineos, ſiquidem antiquitus conſuetudinem habuerint inveſtiendi, licentiam obtinent. *arg.*

c. 2. extr.

c. 1. extr. de feud. tit. 35. & 91. 1. F. Etenim expedit quandoque, ut de iis bonis, quæ abundantia sunt, sibi vasallos comparet Ecclesia, ut forsitan si bellis affligatur, quia ipsa non arma gerere, sed precibus & lacrymis tanquam Ecclesiæ armis, studere debet, *c. non pila 23. q. 8.* viros præstò habeat bellicosos, quorum auxilio hostium insultus repellere, & refractarios in obedientiæ gyrum reducere potis sit: Nec est, ut hoc in passu Capituli consensum tam anxiè expectent, modo videant, ne quid detrimenti capiat Ecclesia, aut contra consuetudinem antiquitùs observatam aliquid innovetur. *Finckelthaus. disp. f. 3. contr. 2.*

XIV. De Monachis quæritur, utrum inter clericos sint numerandi? & quanquam mihi constet, eosdem latissima Clericorum appellatione venire: Sacratiss. tamen Impp. Constitutiones affirmant, Monachos clericos non esse, *l. generaliter. C. de Episcop. & Cler.* hinc Monachus clerico opponitur. *l. si quis presbyter. C. eod. l. addictos. C. de Episcop. aud.* Justinianus insuper separatim de Monachis & Clericis tractat, *ut ex Novell. 6. & 7. videre licet:* Proindè eos à superioribus exclusos volo. Et quî investituram hi facere poterunt, cum dominio rerum suarum penitus sint orbari, eò quod in statum Monasticum semet passi fuere adscribi? Non entis enim nullæ sunt qualitates.

XV. Ecclesiasticis succedunt seculares, qui vel mares sunt vel fœminæ; Mares, qui vel alicujus superioritatis, vel nullius respectû investituram faciunt. In illorum classe primus meritò locus assignandus venit Divo Imperatori: De hoc cùm dicatur, quòd caput sit secularis Jurisdictionis, omnium Magistratuum causa prima, imò, corporalis Mundi Deus, eminens super omnes, tanquam stella matutina in medio nebulæ meridionalis. *Matth. Steph. de Jurisd. l. 2. p. 1. c. 1. n. 48.* dubitandum utique haud erit, quin de patrimonialibus atque propriis bonis liberum feuda concedendi habeat arbitrium.

XVI. Aliud tamen videtur dicendum de bonis Imperii

perii tum ipsius concedentis, tùm rei concedendæ respectu. Ratione quidem concedentis: I. quia Imperator præficitur Imperio ut Administrator, quemadmodum ipsemet fatetur in *Recess. Imp. de anno 1559. ibi*; Und uns mit der Würde der Administration und verwaltung deß Heiligen Reichs beladen lassen. Cujus autem curæ concredita est administratio, is alienandi facultate caret. *l. 63. ff. de Procurat. c. 2. extr. de donat.* II. quia Imperatoris officio incumbit, tueri & augere Imperium; undè & in *Nov. 11. 30. & tit. 52. & 55. 2. F.* semper Augustus salutatur, Germanis: allezeit mehrer des Reichs. Non ergò debet diminuere Imperium, quod utiq; fieret per investituram, cùm per eam utile dominium in investitum transferatur. *arg. tit. 32. §. ult. 2. F.* Accedit deniq; III. Capitulatio Rudolphi II. cujus tenorem ex authentico scripto à Magnif. Arumæo *Discurs. ad. A. B. 4. th. 16.* relatum lectori exhibeo verbis ejusmodi: Was auch von Lehen dem Reich und uns bey Zeiten unser Regierung eröffnet und ledig heimbfallen wird / so etwas merckliches ertragen / alß Fürstenthumb / Graffschafften / Herrschafften / Städte und dergleichen / die sollen und wollen wir niemand verleihen / sondern zu unterhaltung deß Reichs / unser und ander nachkommenden Königen und Keysern behalten / einziehen und incorporiren, biß so lange dasselbe Reich wider zu Wesen und uffnehmen kömpt / doch uns wegen aller unser Erblandt und sonsten männiglichen an seinem Recht unschedlichen. Et huic compactioni consimilis est illa Carol. V. quam refert Goldast, *p. 2.* Reichssatzungen *fol.* 184. & successoris Ferdinandi Imperatoris, cujus copiam exhibet prænominatus autor *p. 5.* Politischer Reichshandel. *Sect. 1.*

XVII Rei concedendæ contemplatione Imperator de bonis Imperii investire non potest, propterea, quia concessio hæc, quæ suscipitur de rebus in hominum commercio non existentibus, nullius est momenti. *§. 4. I. de Legat. §. 2. I. de Inutil. stipul.* Imperium verò non esse in Marsupio Principis, ita ut ejus jura pessundare, & instar pecuniæ per fenestram

 ejacu-

ejaculare liceat, *docet Bald. in c. intellecto. extra. de jure jurand.* Ex quibus liquidissimè apparet, donationem Constantini, quâ Italiam & Universalem Jurisdictionem in se translatam mentiuntur Pontifices, *Can. Constantinus. dist. 96.* ut maximè unquam facta esset, ipso jure irritam esse, & quia intercedit de bonis & juribus ejusmodi, quæ sacri Imperii caput & cor tangunt, quæque ossibus tantæ majestatis impressa manent, à quolibet Imperatore adhuc revocari posse. Reinf *d. R. S. & Eccles. l. 1. cl 1 c. 8. n. 85.*

XVIII. Proximam ab Imperatore sedem occupant Reges: summam etenim & hi in suis regnis exercent potestatem, omniaque ea, quæ Imperatori in signum præeminentiæ concessa sunt, ut legitimare, famæ restituere, Duces, Marchiones & Comites creare, expedire valent. Dicitur autem Rex à regendo, *Isid. l. 9. Etym. tit. de regn. & milit. vocabul.* Non quòd ex libidine sua, sed secundùm justitiæ regulam subditos regere, & omnia facere debeat: quod præclarè Antigonus Macedonum Rex testatus est, qui cuidam dicenti omnia regibus honesta justaq; esse, sunt, per Jovem respondit, barbarorum duntaxat regibus, at nobis ea saltèm honesta sunt, quæ honesta sunt, & ea tantùm justa, quæ justa. Detestanda hinc vox Gymnosophistarum Persicorum, qui Cambysi duas sorores connubio sibi devincenti, & Gymnosophistas consulenti, num quandoq; sororum matrimonia justa & legitima essent, respondere, nunquàm quidem ea justa esse, sed alia lege Persarum caveri, ut quicquid Principi placeret, legis haberet vigorem.

XIX. Post Reges insequuntur Capitanei Regis vel regni, quales in Imperio nostro agnoscimus Serenissimos Electores, Archiduces, Duces, Marchiones, Comites. Qui cum titulo & dignitate perpetua in hæredes transitoria sint decorati, regulariter omnia ea (*exceptis tamen iis, quæ Imperatori in signum Superioritatis specialiter sunt reservata, adeoq; medullis ejus inhærent, ut nulli vel præscriptione vel concessione acquiri possint*) quoad subditos suos exercere possunt, quæ potest Imperator

in universo imperio. Unde vulgatum illud & tritum tàm in foro, quàm in scholis effluxit Dd. Theorema; Tantum posse principem in suo territorio, quantum Imperator potest in universo imperio, Daß ein jeder Fürst Keyser in seinem Lande sey.

XX. Agmen claudunt Valvasores Majores, qui, ut quorundam est opinio, à Valvis, quod ad Valvas Dominorum custodiæ & reverentiæ exhibendæ causâ stent, vel ut alii volunt, à Germanico Wall & vest/ nomen sortiti sunt suum, eosque hodiè Barones esse & nobiles eminentiores, tradit *Bald. ad tit. de his qui feud. dare poss.* quem etiam Dd. gregatim sequuntur, quanquam nonnulli Barones capitaneorum, non Valvasorum majorum numero accensendos esse, opinentur. *Vult. l. 1. c. 4. n. 14.*

XXI. Nullius superioritatis respectu investiunt Valvasores minimi vel Valvasini; ut sunt nobiles sortis tenuioris, plebei & pagani, in quorum etiam censum rusticum adscribo. Iniquum enim esset ingenuis hujusmodi hominibus non esse de rebus suis ad arbitrium disponendi quoque liberam facultatem. *l. 1. in fin. Si quis à parente. & l. dudum. C. de Contrahend. Empt.*

XXII. Fuerunt mares, sequuntur fæmellæ. Et has quidem ab investiendi licentia arcendas dixerim, nisi consvetudo feudalis illas expressè admitteret. § *Sed etiam. v. Faminam quoq;. 1. F. 3.* Etenim ipsa lex divina fœminam subjicit mari. *Gen. 3 vers. 16. 1. Cor. 14. v 34. Ephes. 5. v. 22. & 24. & Aristotel.* multis in locis edocet, illud demum imperium rationi convenire, quô præstantior imperat inferiori. Atqui fœminæ natura, dotes sive corporis sivè animi respicias, viris ut plurimùm longe sunt inferiores; quod latiùs persequitur *Tiraq. in l. 1. connub. n. 55. & seq.* quo respexit Aventin. *qui l. 1. histor. edit. German.* facetè scribit: So bald die Weiber regiren, bedeutet es nichts guts / man schawe nur darauff / es gehet an ein verderben.

XXIII. Vitiatur tamen feudalis ista, de qua pronu-

per sermonem feci, consuetudo, si fœminis ex statuto bonorum alienatio sit interdicta; Prohibitus siquidem alienare, facultate sanè investiendi sive infeudandi caret. *argum. pr.* 2. *F* 8. Unde pleno quasi alveo sequitur, fœminam de jure Saxon. per se, citra Mariti, tanquam curatoris conjugalis, Ehelichen Vormundes/ vel alterius Curatoris specialiter ad hoc constituti, Kriegischen Vormundes/consensu vel auctoritate infeudandi copiá esse destitutam, *per text.* Landrecht: *lib.* 1. *art.* 45. *v.* Ein Weib mag ohne ihres Mannes urlaub ihr guth nicht vergeben: & *Nov. Elect. Aug. part.* 2. *constitut.* 15. §. gleicher Gestalt; nisi forteàn persona sit illustris, per ea, quæ tradit Heringius *in Tract. de fide jussoribus. c.* 7. *n.* 517. & *seq.*

XXIV. Nihil tandem interest, ipse Dominus, an ejus nomine alius investituram conferat. 2. F. 3. *circa fin. Wesenbec. c.* 8. *n.* 12. In feudis tamen Imperialibus, quæ per vexillum dari & Fahnen lehn appellari solent, procurator non admittitur, cum expressè in *A. B. Car. IV. tit.* 5. cautum sit, ut ejusmodi investitura vel ab ipso Imperatore, vel Rege Romano conferri debeat. *Anthon. Disp. Feud.* 4. *th.* 4. *lit. B.*

XXV. Investituram accipiunt omnes, quibus acquisitio bonorum feudalium legibus non est interdicta. Et tenenda hic est conclusio generalis, quam Dd. nectunt *ex Tit.* 3. *v. Personam*, & *tit.* 26. *v. Si minori.* 2. *F.* Investituram quemlibet accipere posse, nulla sexus, ætatis, conditionis, dignitatis aut qualitatis attenta discriminatione. Ergò quoad sexum fœminæ 1. *F.* 8. §. 2. 2. *F.* 17. 30. 50. & *aliis. Rittersh. p. Feud. p.* 1. *c.* 6. *n.* 3. quoad ætatem infantes *Anth. Disp. Feud.* 2. *th.* 6. *lit. B.* quoad conditionem filii *fam. Rittersh. p. F. p.* 1. *c.* 6. *n.* 7. *Schneidew. d. F. p.* 3. *n.* 98. *v.* 3. Et servi. 2. *F.* 3. *v. Personam*, quoad dignitatem Clerici vel rustici. 2. *F.* 40. *v. Item Si clericus. Wesembec d. F. c.* 5. *n.* 2 quoad qualitatem muti, surdi, Cæci, prodigi, furiosi & mente capti veniunt computandi, *Rittersh. d. F. p.* 1. *c.* 6. *n.* 11. *Otto Meland. Controv. feudal.* 21. *lit. D.*

XXVI. Albo tamen hic annotandum calculo, quòd horum quidam, cùm nullum habeant judicium consensumve,

ve, ipsi investituram, nisi per tutores vel curatores, accipere nequeant. *l. 5. d. R. J. tit. 3. v. sed utrum. 2. F.* Hinc Dominus, qui imperfectis & ad servitia inhabilibus personis investituram contulit, sibi imputabit, quòd sciens prudensq; Vasallos non militares elegerit, & ob id vel nulla servitia exigere potest, vel quia feudi contrahendi causa conventum, nec tamen ita pactum videri potest, ut in persona servirent, inhabilitate scilicet obstante; ideò ut res in tuto collocetur, nec actus corruat, ut Dominus gratiam fecisse censeatur, quod voluerit, ut vicaria opera per alios suppetias ferre valeant. *Andr. d. Isern. c. un. d. Benef. fœm. n. 5. in fin.*

XXVII. *Quæritur, an Hermaphroditus investiri possit?* & dicendùm quod sic; Cùm & ipse in feudo succedat. *Bald. c. unic. d. Alien. feud. patern. Dd. l. 1. C. quæ sit long. Consuetud. Gygat in tr. de Crim. Majest. lib. 3. quæst. 16.* Dicitur verò à Mercurio & Venere; ἑρμῆς enim Mercurium, & ἀφροδίτη Venerem significat; aliàs Androgynus. *Liv. libr. 27. Gel. libr. 9. c. 4. in fin.* ab ἀνὴρ, quod virum significat, & γύνη, quod mulierem, quia Hermaphroditus utrumq; sexum, virum scilicet & mulierem repræsentat. *Ovid. l. 4. Metam.*

Cujus erat Species, in qua Materq; paterq;
Cognosci possent.

Ejus tamen sexus æstimatur, qui in eo prævalet. *l. quæritur. d. stat. homin.*

XXVIII. Quemadmodum verò nulla aliàs regula est tam firma, quæ non suam aliquando patiatur exceptionem: ita & hæc nostra suas admittit. Prohibentur enim investituram accipere omnes illi, quos in consortio suo habere propter illis adhærentem maculam, Domino & Paribus curiæ minùs est honorificum, *argum. l. 144. d. R. J. 2. F. 37.* quales sunt Hæretici. *l. 4. C. d. Hæret.* excommunicati excommunicatione majori, proscripti & banno imperii perculsi. *Gail. de Pac. Publ. libr. 2. C. 12.* Usurarii. *l. 20. C. ex quibus causis infam. irrogat.*

XXIX. *Sed quid de Spurijs censendum?* Distingvo: aut Spurii re & vita honesti sunt, & tunc nulla infamia laborant,

 ideoq;

ideoq; non obstabit illis vitium natalium, quo minus ad investituram adspirare valeant. *l. 3. §. 2. ff. d. Decur.* aut sectantur vitia paterna, & tunc pro inhonestis & infamibus judicantur, & consequenter ab investitura arceri possunt. *Besold.in De. lib. Juris. ad. libr. 3. p. 277.*

XXX. Res quæ sint, super quibus investitura fieri possit, exprimitur 2. *F.* 1. ex quo plurima sese offerrent discutienda, si volupe mihi esset, ambitiosè in chartis delirare; Sed cùm brevitati sit studendum, nonnulla levi saltem, quod ajunt, brachio attingere placet. Et investitura non nisi in rebus soli. *2. F. 1. v. Sciendum,* vel solo cohærentibus. *Jacob d. Ardiz. d F. C. 27.* vel iis, quæ inter immobilia connumerantur. *Rittersh. d. F. p. 1. c. 7. n. 1.* consistere potest. Ratio est, quod feudum naturâ suâ perpetuum esse debeat, ita ut ususfructus ad Vasalli quoq; descendentes perveniat, proprietas verò penes Dominum remaneat. *2. F. 23. in fin. Schneidw. d. F. p. 2. n. 16.*

XXXI. Solum autem, teste Seneca, proprium est JCtorum verbum. Nam ita *l. 2. natur. quæst. ait.* Tertia pars de agris; terris, satis, arbustis quærit, & ut JCTorum verbo utar, de omnibus, quæ solo continentur & JCTI res soli immobiles appellant, quemadmodum *ex l. 1. §. 1. de rei vindic. videre licet.*

XXXII. Et rebus immobilibus, utputa ædificiis in feudum concessis, simul quoq; in feudum veniunt, quæ perpetui usus causa ibi sunt: *l. fund. §. Labeo. d. Action. Empt.* Et castro in feudum concesso, bombardæ, tormenta bellica & similia, quæ perpetua destinatione ad defendendum castrum ibi posita sunt, in feudum data intelliguntur. *Bald. C. un. §. si quis de manso. n. 4. d. controv. invest.* idemq; dicendum est de omnibus, quæ ad instructionem fundi feudalis pertinent, ut sunt: Equi, boves, vaccæ, oves & similia animalia, quæ ad laborandum & impingvandum fundum necessaria sunt. *Andr. d. Isern. C. unc. §. Plaustrorum. n. 80.*

XXXIII. Ita demum tamen de rebus soli sive immobilibus investitur, si neq; sacræ fuerint: hæ enim alienari & obligari-

ligari non possunt, exceptâ causâ redemptionis captivorum; quia animæ hominũ quibuslibet rebus pretiosiores sunt. *l. sancimus. C. d. Sacros. Ecclesi.* hinc Achatius, cum multi Christianorum capti essent, suasit, omnia vasa sacra alienari debere, hâc usus ratione, quòd Deus neq; vasis neq; poculis indigeret, quia neq; biberet neq; ederet. *Socrat. libr. 7. c. 21.* neq; religiosæ; cum locus, qui privati erat, religiosus factus, relinquitur, & nullius esse censetur. *Gell. libr. 4. C. 9.* Neq; publicæ: hæ namq; in usu publico habentur, ut Campus Martius, Theatra, quæ Cassiodorus interpretatur visoria *libr. 4. var. Epistol. ult. & libr. 5. Epist. ad Maxim. Alexander ab Alexandr. libr. 4. Genial. dier. C. 25.* ideoq; de iis investitura fieri nequit; Nec deniq; tales, quarum alienatio lege, ut fundi dotalis. *§. 1. J. quibus alien. licet vel non l. un. C. d. rei uxor. action.* prædiorum minorum, *toto tit. ff. d. rebus eorum. & tot. tit. C. d. Prædiis & aliis rebus minor. sine decret. non alienand.* Bonorum adventitiorum liberorum, in quibus pater usumfructum tantùm habet. *l. cum oportet. C. d. bonis quæ liberis.* statuto item vel consuetudine prohibita est; cum ea, quæ consuetudine prohibentur, jure civili prohibeantur. *Bald. l. 1. §. quod observari. C. de Juram. Calum.* Deniq; etiam, quæ testator alienari prohibuit, in feudum cadere non possunt, cum voluntas testatoris pro lege sit habenda. *Novell. 22.*

XXXIV. Dixi supra de rebus solo cohærentibus investituram etiam fieri posse; sed cohærere solo dicuntur, quæ ei juncta infixaque, & quasi pars sunt soli, i. e. fundi vel ædium: ut fructus pendentes solo cohærent, & sunt pars fundi. *L. fructus pendentes. de rei vindicatione. Hinc Matthæus d. Afflict. in Constitut. Siciliæ. l. 2. incip. Grandis. column. 3. in 4. notat. scribit*, in confiscatione bonorum mobilium non venire pendentes fructus, cùm pars sint soli.

XXXV. Sic solo cohærent molendina, & inter res immobiles referuntur, ac idcircò in feudum dari possunt. *Beust. in l. admonend. n. 957. circ. fin. d. jurejurand. Wesembec. d. F. c. 7. n. 1. & 6.* quod tamen ad molendina in aquis natantia

Wasser

Waſſer- vnd Schiffmühlen referendum non eſt, nam hujusmodi molendina, quia ſolo non cohærent, pro mobilibus habentur. *Tiraq. de utroq; retract. in verbis: aut aliis rebus §. 1. gloſſ. 7. n. 91.* Nec ad ea, quæ ventis agitantur, vulgo Windmühlen. *argum. l. Titius horreum. de acquirend. rerum domin. Beuſt. d. l.*

XXXVI. Cohærent hoc amplius ſolo ſervitutes tâm urbanæ, quàm ruſticæ, vectigalia, item Jurisdictiones & ſimilia; In his ſiquidem omnibus feudum conſiſtit, eaq; etiam absque ſolo in feudum dari poſſunt. *Bald. c. un. §. ſciendum, d. feud. cognit.*

XXXVII. Tandem inveſtitura conſiſtit in rebus, quæ inter immobilia numerantur. *d. c. un. §. final. d. feud. cognit.* Hujus autem generis res complures ſunt: *Obert. d. Orto* Primùm nominat pecuniam, deinde vinum, oleum, frumentum, & ſimiles res, quæ ex penuario, horreo vel cellario Domini depromuntur, & annuatim feudi nomine alicui conceduntur, quod deinde feudum de Cavena nominatur. Et quidem pecunia, vinum, item oleum & frumentum &c. ratione ærarii, horrei vel penuarii, aut ſummæ capitalis, quæ apud nummularium eſt, inter immobilia connumerantur, aliàs autem & per ſe hujusmodi res conſideratæ verè mobiles ſunt. *Text. in authent. hoc niſi. in princip. ibi, in pecunia, vel alia re mobili. C. de ſolution.* nec inveſtitura de iis fieri poteſt. *2. F. 1. v. Sciendum.*

XXXIIX. Superioribus rebus, quæ inter immobiles connumerabantur, addendi ſunt annui reditus. *l. ult. §. Preterea. C. d. Jure dot.* quod tamen de iis, quorum dies nondum ceſſit, & pro quibus exigendis actio nondum competit, intelligendum eſt. *Tiraq. d. l. Hinc* traditum eſt, annuos reditus à ſatisdatione excuſare, non ſecus atque poſſeſſio immobilium. *Cynus in l. Sciendum in pr. & ibi Bart. Colum. ult. v. quæro quid ſit iſte & ibi quoq; Bald. qui ſatisdare cogantur.* Tenendum tamen, quod non ſolum loquar de reditibus ſuper rebus immobilibus, ſed etiam mobilibus conſtitutis

cutis, modò sint perpetui, vel tales, qui longo tempore sunt duraturi. *Menoch. l. 2. Cent 3. C. 253.*

XXXIX. Postremum inter immobilia connumerantur actiones ad res immobiles competentes; nam eæ censentur immobiles, quemadmodum è contrario, quæ ad res mobiles competunt, mobiles habentur. *Dd. in. l. 1. C. Si adversus transactionem. Bart. in l. potest, de auctoritate tutorum*: & hanc sententiam Camera probat Imperialis, *Gail. 2. observ. 11.* nec non servitutes, quia immobilibus, ut dictum, adhærent. *Gail. 2. observ. 11. Roland. à Valle. Consil. 1. n. 118. volum. 3. Schneidw. d. F. p. 2. n. 37. Schultz. in Synops. Feud. c. 6. n. 33.*

XL. Positis hisce, commodè nunc quæritur 1. *Utrum quæ de rebus immobilibus, in quibus solis investitura consistit, dicta sunt, locum etiam habeant in rebus immobilibus Ecclesiarum?* Et sejunctis rebus Ecclesiarum à sacris, utique amplexor affirmativam. *c. ad nostram. d. rebus Eccles. non alienand. c. unic. § bis qui feudum dare possunt.* Ita tamen, ut si res Ecclesiarum de novo in feudum concedantur, cum consensu Prælati vel Capituli id fiat. *Roland. à Valle. Consil. 15. n. 10. & consil. 3. n. 12. volum. 1.* 2. *Utrum Episcopus de rebus solitis & consuetis infeudari & ad Ecclesiam reversis, consanguineos etiam & affines suos possit investire?* Et dicendum quod sic: Secundum enim naturam quàm maximè est, ut unusquisque proprium sanguinem extraneæ personæ anteponat. *l. Cum acutissimi. C. d. Fidei commiss.* Dicitur verò res solita & consueta infeudari, si per 40. annos, bis infeudata fuerit. *Jacob. d. Belv. c. unc. in pr. v. quæritur quanto tempore.* 3. *Utrum Episcopus res ad Ecclesiam reversas cogi possit rursus infeudare, an verò eas Ecclesiæ suæ bonis incorporare?* Et quamvis ad id cogi non possit. *Zas. Cons. 3. n 30. lib. 1.* attamen de honestate Ecclesiarum Prælati res ad eas reversas iterum infeudare debent. Res autem tunc dicitur incorporata mensæ Ecclesiæ, quando Episcopus expressè eam describi fecit inter reliqua bona mensæ Ecclesiæ. *Jul. Clar. in §. feudum. quæst. 13. n. 4.* Hinc semel res bonis Ecclesiæ incorporata non dicitur ampli-

us infeudari solita. *Alvarott. & alij in c. un. n. 16. d. his qui feud. dare poss.* Et ideò si posteà in feudum detur, necesse est ut intercedant de novo solennitates solitæ. 4. *Utrum investitura de rebus mobilibus præstita cautione fieri possit?* & quamvis nonnulli fieri id suaserint, verius tamen est, ne quidem interveniente eâ in hujusmodi rebus investituram constitui posse: non enim possumus rebus mobilibus, ut pecunia, vino, frumentove uti, quin ipso usu simul insumamus, *Aristot. 4. Eth. C. 1. § Constituitur. Institut. d. Usufructu.*

XLI. Investitura etiam, ut obiter id brevissimis attingam, fieri potest de feudo, quod ab alio possidetur, & nondum est apertum. *1. F. 3. 9. 27. in fin. Dn. D. Arum. Disput. feudal. 5. th. 13.* vulgò Ein geding. *Hartm. Pistor. p. 2. quæst. 25. n. 4.* Angefäll *Schneidw. d. F. p. 3 n. 90.* Ein genadenlehn/*Expectanz.* Anwartung. *Berlichius p. 2. Concl. 53. n. 3.* Et hoc genus investituræ dicitur investitura de caducitate successionis, vel expectativa feudorum: numerosumq; Dd. agmen se sistit, qui eam nullo juris (*feudalis excepti*) autoritate roboratam, quin imò pessimis pessimorum hominum moribus in Reipubl. perniciem invectam, ac proinde ex Theatro juridico procul ad glacialem Oceanum ablegandam clamitant.

XLII. Illa autem hîc ordinariam quasi sedem videtur sibi vindicare quæstio: *an conditionalis expectativa investitura fieri eo tempore possit, quo Vasallus possessor prolium multitudine gaudet?* in diversos opinionum anfractus ex innata hominibus ad dissentiendum facilitate. *l. 17. §. 6. d. recept. qui arbitr.* Dd. abire deprehendo, ut si alicubi, huc certè commodè illud applicari possit Taubmannianum:

Cuiq; suum caput est, ut pileus, approbat Hermes,
Improbat Hermogenes, nec voto vivitur uno.

Sunt enim qui affirmativæ, sunt qui negativæ non dubitant adhærescere sententiæ: Affirmantium castra ut ego sequar, facit sequentis rationis pondus & gravitas, quod scil. *in tit. 3. 1. F. tit. 36. 2. F.* satis expressè dispositum reperiatur, quod investitura valere debeat, si collata sit in tempus, quo Vasal-

lus

lus sine liberis pallida morte extinctus, feudumque ad Dominum jure consolidationis per aperturam devolutum fuerit: Sed in investitura fieri eo modo assolet, Ergò utique valebit, etiamsi vel maximè Vasallus sobolem habuerit, quippe utrobique promissio in illud tempus dirigitur, quo Domino feudum fuerit apertum. *Finckelth. disp. F. 7. th. 11.*

XLIII. *Sed quaeritur quid obtineat, si antequam possessor feudi moriatur, aliam ob causam, puta ob culpam Vasalli feudum Domino aperiatur?* Per distinctionis semitam in hoc bivio progrediendum esse arbitror, an investitura simpliciter facta sit in casum feudi aperti, an verò conditio adjecta, ut possessore sine hæredibus defuncto, ad alium feudum perveniat. Priori casu investitus nihilominus consequitur feudũ per culpam apertũ. *Carpz. p. 1. Const. Elect. 41. Definit. 3. n. 4.* Posteriori verò non nisi priore Vasallo sine hæredibus defuncto. *Vult. l. 1. c. 7. n. 52. Item an investitus in casum mortis, si ante aperturam feudi deinde decedat, spem, quam ipse habuit, ad hæredes transmittat?* Affirmativè decidendum. 1. F. 9. *Wesembec. p. 2. Consil. 61. n. 2.* In tantum, ut etiamsi in investitura eorum non facta fuerit mentio, nihilominus admittantur, cùm unusquisque sibi suisque hæredibus prospexisse videatur. *Hartm. Pistor. L. 2. quæst. 25. n. 32. Nec non si Dominus, qui investituram de feudo viventis fecit, antequam id aperiatur, moriatur, an hæredes teneantur investituram ratam habere?* Ajentium opinio album meretur calculum; Dominus siquidem & Vasallus pari jure judicantur, & statutum in uno porrigitur ad alterum. *argum. tit. 6. §§ 26. §. Domino. 2. F.* Sed obligatio à parte Domini transit passivè. *tit. 9. 1. F.* Ergò à parte investiti activè. *argum. § 4. in fin. Inst. d. verb. obligat. l. 59. ff. eod.*

XLIV. Et hactenus dicta in omni hærede vera sunt, etiam in hærede Clerici, qui Clerico ut hæres succedit, modo feudum illud quod possidet & apertum iri sperat, sit patrimoniale. *tit. 35. 2. F.* at vero si investituram fecerit Episcopus, Abbas vel alius Clericus de feudo Ecclesiastico non-

dum aperto, & præmoriatur, antequam conditio vel tempus existat, successores ejus, qui in dignitate illa Ecclesiastica succedunt, ratam habere investituram non tenentur, cum illi jure electionis tantum succedant. *c. Apost. 8. quæst. 1. c. 1. extra. de prabend. c. 2. d. Concess. prab. c. 1. extra. de. Election.*

XLV. Forma investituræ propriæ collocatur 1. in promissione fidelitatis. Hæc namque qt. Vasalli affectum & fidem, die Lehnspflicht/ daß er dem Herrn getrew vnd holt sein wolle &c. denotat, propria & substantialis est investituræ forma, & ab eadem sine ejusdem destructione abesse non potest. Promittitur autem fidelitas hæcce regulariter per Juramentum, cujus forma omnibus nota.

XLVI. Habetur in Juramento eo contra omnem hominem: *an igitur Vasallus Domino contra seipsum auxiliabitur?* Minimè verò, *c. un. §. fin. d. F.* in generali enim sermone persona loquentis non continetur, nec videtur consensisse in his, quæ sunt contra seipsum. *Roland. à Valle. Cons. 86. n. 41. volum. 1.* Sed contra parentem valet, si scil. is Reipubl. nocitura molitus fuerit. Hinc eleganter Cic. *in 5. Philipp. inquit*: Nullæ excusationes sunt, meus amicus est, sic patriæ prius; meus cognatus est, an potest cognatio propior esse quam patria?

XLVII. 2. In eo, ut rei feudalis possessio revera & actualiter tradatur. *2. F. 2. Jacob. d. Mont. Concl. feud. c. 3. n. 1. 3.* ut à Vasallo accipiatur: sine acceptione enim datio est inefficax. *Wesembec. ad §. d. Donat. n. 44.* Tandem ut adhibeantur testes. *tit. 2. in pr. tit. 32. 2. F. Anton. disput. Feud. 4. th. 6 lit. B.* Testium verò habilitas cognoscitur ex quantitate & qualitate. Quantitas describit numerum, qui hic minimum in dualitate debet consistere. *tit. 26. §. Siquis. 1. F. l. 12. d. Test.* Qualitas residet in tribus: 1. Ut sint masculi non Fœminæ. *tit. 32. v. de veteri autem. 2. F. 2.* ut sint liberi non servi. *dict. tit. 58. §. quod autem. 2. F. 3.* ut sint pares curiæ. *tit. 2. §. Si verò. tit. 3. & 4. pri. 1. F. tit. 32. 2. F.* Pares autem curiæ sunt ejusdem Domini in

eodem

eodem territorio Convafalli, ſic dicti, non quòd pares ſint Domino, ſed quòd inter ſe pares ſint. *Duar. d. Feud. c. 7. n. 3.*

XLVII. *Quid verò ſi Pares inveſtituræ tempore abſint?* expectandi & ad Dominum citandi ſunt. 2. *F. 33. v.* quod autem, *vel ſi venire nolint, non attenta mulctæ dictione, aut ſi ſint* nimium *remoti, vel ſi ignoretur ubi locorum degant, aut Pares ſint ad teſtimonium ferendum inhabiles, vel etiam* Dominus *omnino nullos habeat?* Tunc extranei adhiberi poſſunt. *Schneidw. p. 4. d. Feud. n. 15. Arum. diſſ. feud. 10. th. 20. Valt. libr. 1. d. F. c. 7. n. 27.*

XLIX. Scriptura, quæ in jure feudali breve dicitur teſtatum, ad inveſtituram neceſſaria non eſt. 2. *F. 2. pr. Weſembec. p. 1. Conſ. 93. n. 29. Si verò accedat, an ad confectionem ejus ſubſcriptio Parium requiratur, quæritur?* & dicendum, ſufficere inſtrumentum Domini ſigillo roboratum. Unde in fine inveſtituræ dici conſvevit, vnd ſind bey ſolcher Belehnung geweſen vnſere auch liebe getrewe vnd Lehns Leute. *Schneidw. d. F. p. 1. n. 59.* Imò vigore modernæ conſuetudinis ſufficit ſolùm inſtrumentum ſubſcriptione ſigilloq; Domini confirmatum. *Hartm. Piſtor. lib. 2. quæſt. 30. n. 11.* Quod Dominus deinde Vaſallo petenti tradere tenetur. *Roſenth. d. Feud. c. 6. concl. 67. n. 1.* Sicut è contrario Vaſallus Domino inſtrumentum recognitionis feudi. *Schneidw. d. F. p. 5. n. 117.*

L. Quamvis autem Dominus Vaſallo quoq; fidelitatem debeat. 2. *F. 6. in fin.* attamen juramentum fidelitatis ab eo exigi nequit, cum diverſa ſubſit ratio. Dominus enim beneficium conferens Vaſallo præſumitur etiam fidem præſtiturus in omnibus. *Finckelth. d. feud. th. 23.*

LI. Præterea in feudo novo nullum tempus inveſtituræ petendæ eſt præſcriptum, ſed arbitrio Domini relinquitur. Modus autem petendi inveſtituram colligi poteſt *ex 2. F. tit 23. v. quomodo.* Scilicet Vaſallus cum honoris præfatione hu-

tacitè se offerat ad promissionem fidei. *Bocer. d. Invest. c. ult. n. 15.*

LII. Et hæc de forma investituræ propriæ; Abusivæ in eo consistit: I. Ut fiat verbis, non quidem solennibus, sed quibuscunq; voluntatem Domini exprimentibus. 2. F. 2. *pr. Finkelth. disp. feud. 7. th. 2. lit. E.* Ita tamen, ut proferantur coram Paribus curiæ 2. F. 33. II. Ut certa adhibeantur signa, puta hasta, annulus, baculus vel gladius. 2. F. 2. *pr. bine* olim feuda regalia Principibus secularibus per vexillum, unde Fahnlehn/ Ecclesiasticis per sceptrum, undè Scepterlehn/ concedebantur. *Schulz. d. F. c. 3. n. 82.* qui tamen mos hodiè in desvetudinem abiit, ita, ut Imperator Rom. in feudis Major. per ensem investire soleat. *Finckelth. disp. feud. 7. th. 2. lit.* F.

LIII. Addendum insuper hoc, investituram fieri posse purè, vel in diem, vel sub conditione. *Rosenth. d. F. c. 6. concl. 29. n.* 1. modò conditio sit possibilis. *Vult. lib. 1. d F. c. 7. n. 45.* Item certa quædam pacta ei addi possunt, quæ omninò servanda. 2. F. 48. Modò illa juri & bonis moribus non sint contraria. *Arums. Disp.* F. 1. *th.* 41. Unde pactum illud non valet, si concedatur investitura meretrici, ut Domini libidinem expleat. *Anton. disp. feud. 4. th. 7. lit. G.*

LIV. Finis & effectus investituræ potissimum consistunt in obligatione, quæ nihil aliud est quàm juris vinculum, quo concedens & concessionarius eorumq; hæredes sibi invicem ultro citròq; adstringuntur; Illi quidem ad Feudi constitutionem i. e. in possessionem realem deductionem, nec non fidei observationem. *tit. 26. §. Si facta. tit. 6. v. sed quia.* 2. F. Hi verò ad servitiorum exhibitionem pariter, atq; fidelitatis præstationem. *tit. 3. circa. fin. tit. 23. in fin.* 2. F. quæ quidem cum satis sint liquida & ab interpretibus Juris feudalis latiùs enucleata, in longiore illorum deductione lubens quiesco.

LV. *Quæritur hic, num Vasallus subinfeudare possit,* zum Afftet Lehn anseßen? quod affirmo *per* 2. F. 26. *§. Beneficium.* Inscio etiam & invito Domino, 2. F. 9. *v. Si autem.* Tria tamen copulatè requiruntur; 1. Ut subinfeudatus ejusdem sit conditio-

ditionis & qualitatis, cujus est ipse Vasallus, 2. F. 26. v. *Beneficium*. 2. Ut fraus absit, *Duar. d. F. c. 11. n. 13.* 3. Ut iisdem pactis & conditionibus concedatur, quibus primus Vasallus habet. 2. F. 34. v. *Profectò. Hartm. Pist. p. 2. quæst. 44. n. 4.* Nec refert, an feudum seculare an Ecclesiasticum sit. *Intrigliol. quæst. feud. 53. n. 231.*

LVI. Abusivæ investituræ effectus est, 1. ut Dominus ad possessionem vacuam tradendam astringatur, *Mynsing. cent. 4. observ. 61. n. 4.* 2. Ut Vasallus propriâ auctoritate, consensu Domini denegato, possessionem corporalem rei in feudum concessæ possit ingredi. *Schurff. Cent. 1. Cons. 53. n. 15*

LVII. Commodè hic se ingerit salebrosa illa multisq; Dd. disceptationibus nobilitata controversia, *uternam potior habendus in casu, ubi Dominus unum investivit, mox verò & alium, ipsiq; possessionem concessit?* Placet posteriori jus prælationis deferre; quamvis ille respectu investituræ verbalis sit posterior, attamen prior est respectu ipsius juris realis, quod per possessionis traditionem acquisivit. Nec immeritò; Posterior enim duplici vinculo feudum tenet, vinculo scil. investituræ, & traditionis: Duo autem vincula fortiùs uno ligant. *Carpz. p. 1. Const. Elect. 45. defin. 4. Hartm. Pistor. quæst. Jur. 29. n. 11. lit. 2.* Lehnrecht. *C. 37. ibi.* Wer die rechte gewähr an einem Guth hat/ der soll es mit mehren rechten behalten/ den jener/ der der gewähr darbet.

LVIII. Investitura legitimè peracta hisce potissimum modis expirat. 1. Si is, qui investitus est, Feloniam committit: Quia promissio fuit facta ob certam causam, videlicet propter fidelitatem, quæ causa in casu commissæ Feloniæ cum cesset, meritò & ipsa promissio evanescit, sive tanq. causa non subsecuta, sive tanq. reducta ad non causam. *Rosent. c. 10. concl. 2. Mattha. de Afflict. n. 13. & 14.* 2. Si Vasallus extrema mortalitatis fata patiatur, ...

tum religionis assumserit. *tit. 26. §. qui clericus. tit. 109. 1. F.* definit enim miles seculi, qui factus est miles Christi. *tit. 21. 2. F.* 4. Si tota res, super qua investitur, pereat. *Wesembec. d. F. c. 15. n. 2.* ob partis enim interitum investitura non extingvitur, quamvis servitia moderanda & ex parte remittenda. *Schulz. in Synops. feud. c. 31. n. 82.* Et tantùm de primo & principali feudum acquirendi modo. Ordo jam posceret ut de reliquis duobus, successione scilicet, & præscriptione, nonnulla etiam adducerem: verùm cum temporis & chartæ prohibeat angustia, placet ex utroq; modo corollariorum nomine, quæstiunculam saltem unam & alteram adferre.

LIX. Et I. *quidem utrum filiæ propter filium natum semel exclusæ deinceps admitti debeant?* Etenim communis est Dd. sententia, quod fæminæ semel exclusæ perpetuò sint exclusæ, quamvis ab hac sententia *Jacob. de Belvis. Francisc. Hotomann. & nonnulli alii discedant.* Hoc tamen ita Dd. intelligunt, si filius longo intervallo post patrem diem suum obierit: Si verò filius post obitum patris ilicò fuerit mortuus, filia, quamvis semel à filio exclusa fuerit, ad feudi successionem nihilominus admittatur. Non enim videtur extitisse aut vixisse, qui ilicò mortuus est. *Jul. Clar. §. Feudum. quæst. 80. circ. fin.* Aliud dicendum tamen, si in investitura dictum fuerit, ut donec masculus superesset, fæmina non succederet; Fæmina siquidem ibi temporaliter, non perpetuò, quomodo dictio donec, quamdiu, quoad, quousq;, indigitat, censetur exclusa, & ideò deficientibus masculis ea admittitur. *Gail. 2. observ. 148. n. 3.*

LX. Quæstionis deniq; est, *an Dominus contra Vasallum spacio 30. annor. libertatem præscribere possit?* pone, Vasallus moritur nullis relictis descendentibus, Dominus feudum per 30. annos quietè tenuit, & quasi ad se reversum possedit: Post annos 30. veniunt nonnulli nobiles se agnatos defuncti jactitantes, & feudum à defuncto relictum tanq. antiquum sive paternum petentes, quæritur an Dominus præscriptione se tueri possit? & omninò affirmandum. *Matth. d. Affl. in prælud. Constit. Neapol. quæst. 22. Jas. in Epit. feud. p. 6. n. 33. Mynsing.*

cent-

cent. 4. observ. 28. Sic è contrario dicendum, quod bona feudalia esse desinant, si agnatus defuncti Vasalli per annos 30 fundum possedit, nulla â Domino feudi petitâ investiturâ. *Wurmser. d. Feud. obs. 15. v. Sit etiam contra Dominum.* Plura huc congerere & temporis & chartæ, ut dictum, recusat penuria: quapropter cum feria; Triunius Dei Collaudatione de Tabula manum positurus, claudo dissertationis meæ rivulos Hemistichio illo Modestiæ pleno,

Cedam meliora docenti.

DEO TRISMEGISTO GLORIA.

NOmen habes longi atq; boni memorabile: grator,
Sis vita & feudo longus, & arte bonus.

Christoph. Philip Richter D.
Com. Pal. Cæs.

FEuda *tuo lustras animo submittere Legi,*
ut tibi det Feudum Juno, Themisq;, Venus.
Est Astræa prior, quæ timpora clara corona

Æneæ formosa parens erit altera fautrix
ut tibi vix Helenæ dispar amica siet.
Huic bigæ suavi sociabitur ipsaq; Juno
compleat ut numerum triga benigna suum
Omne dabit Juris *tibi grata* Licentia, *nulla*
Te fungiat charitum sic moderante DEO.

suo J. L.
summa petenti his se gratulabundum explicat. Gotth.

Johannn. Volck. M. M.
LIcent.

INvestituræ dum Tu solennia monstras,
Vincere nec dubius bella suprema moves,
Arridens Themis; Huic mitram & date cætera, dixit,
Investituram nam meret ille meam.

Clariss. Dn. Doctorando, amicorum optimo, honoris ergo deprop.

Joh. Leonhardus Kellner.

IMpiger ut miles, Domini qui castra sequendo
Multa fuit passus, tandem sua dona reportat,
Et capit exculti ditantia jugera fundi:
Non aliter Fautor, post tot tantosq; labores

Quos

Quos ers in castris Themidos, nunc præmia carpis
Fœmineum feudum, & summum Doctoris honorem.
Grator, & ut bona *sint hæc quàm tibi* longa *precabor.*

Consultiss. Dn. Doctorand. fautori
suo colendo facieb.
Johann Riedesel von Ey-
senbach

Langut.
Αναγρ.
Languet.

LANGUET PAX, studiis pax aurea, *digna triumfis,*
E contra *hæc ætas* nil nisi *bella tonat.*
LANGUET jam PIETAS, penè intermortua res est,
Impietas quâ vult parte nocere, *nocet.*
LANGUET apud multos Studiosos incluta VIRTUS:
Quæ beat, & *doctum* tollit ad astra *virum.*
LANGUET, & artifices omnes, ARS, sola creavit,
Indoctus gignit nil nisi *turpe chaos.*
LANGUET MVSA, silent Leges, Clariæq; Sorores,
Pauci Pierio sub duce *fausta gerunt.*
LANGUET apud plures pecuina PECVNIA, honoris
Vt nequeant *summum* quærere in arte *gradum.*
LANGUET fraude carens, CANDOR, mens dissonâ linguæ,
Crimen hypocriticus *cordis & oris* habet.

Pax, PIETAS, VIRTUS, ARS, MUSA, PECUNIA,
CANDOR,
MOMEN, quæ Lauru condecorantq́; Caput.
Condecorantq́; caput, rumpantur ut ilia Momi,
Tu modò *perpetuæ* præmia *laudis* habe.

Hæc paucula Boni Nominis,
& optimi ominis gratiâ
prioribus adjecit

Bernhardus Gottſchalck Iſenac.
p. t. Trôchterbornenſium,
Agri Erfurtini,
Paſtor.

F I N I S.